

Onderzoek in het kader van de Flora- & faunawet Kamplanden, Notter

Definitief

Opdrachtgever:

mevr. A.B. Brinkman-Roelofs
Steven van der Hagenlaan 1a
3818 HD AMERSFOORT
T 033-4942808
F 033-4653714
I www.brinkmanship.nl

Opdrachtnemer:

Eelerwoude Noord
Venekoterweg 54
8431 HH OOSTERWOLDE
T (0516) 52 30 62
F (0516) 52 33 16
E noord@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 2346.1

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
E. Veeman T. Dolstra	Roelof Jan Koops	28-6-2010

INHOUDSOPGAVE

1. QUICK-SCAN FLORA- & FAUNAWET	2
1.1 Aanwezigheid beschermde soorten beoordeeld.....	2
2. HERINRICHTINGVOORNEMEN EN WETGEVING.....	3
2.1 Herinvulling Klokkenrijk 17.....	3
2.2 Plangebied.....	3
2.3 Natuurgebieden in nabije omgeving.....	3
2.4 Flora- & faunawet.....	4
3. SOORTBESCHERMING.....	5
3.1 Vier veldbezoeken afgelegd	5
3.2 Beschermde soorten	5
3.2.1 Geen beschermde planten aangetroffen.....	5
3.2.2 Geen vaste broed-, rust- en verblijfplaatsen van vogels vastgesteld	5
3.2.3 Leefgebied algemene grondgebonden zoogdieren	6
3.2.4 Foerageergebied en kans op verblijfplaatsen vleermuizen	6
3.2.5 Gebied ongeschikt voor amfibieën.....	7
3.2.6 Gebied ongeschikt voor reptielen	7
3.2.7 Gebied ongeschikt voor vissen.....	7
3.2.8 Beschermde vlinder- en libelsoorten niet verwacht	7
3.2.9 Overige beschermde soorten niet verwacht.....	8
4. CONCLUSIE.....	9
4.1 Enkele algemene soorten verwacht.....	9
4.2 Geen ontheffing voor vleermuizen nodig.....	9
4.3 Zorgplicht voor Vogels.....	9
4.4 Advies bij herinrichting	9
4.5 Afbakening.....	10

LITERATUURLIJST

BIJLAGE 1. NATUURWETGEVING

1. QUICK-SCAN FLORA- & FAUNAWET

1.1 Aanwezigheid beschermde soorten beoordeeld

In verband met het voornemen tot de realisatie van een landgoed aan de Klokkendijk 17 te Notter, heeft Eelerwoude, in opdracht van de heer M. Brinkman, een quick-scan plus in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd. Er zijn een viertal veldbezoeken uitgevoerd op de volgende data;

- 14 september 2009
- 23 september 2009
- 3 juni 2010
- 17 juni 2010

Doel van deze veldbezoeken was om een beeld te krijgen van de aanwezige habitats en de daar voorkomende beschermde dier- en plantensoorten. Daarnaast is er gericht geïnventariseerd op vleermuizen. Op basis van de resultaten van deze veldbezoeken en de bij Eelerwoude aanwezige gegevens uit verspreidingsatlassen, worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen plannen op beschermde soorten en de eventueel noodzakelijk te nemen vervolgstappen.

De ligging van de locatie is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Plangebied aan de Klokkendijk 17 te Notter

2. HERINRICHTINGVOORNEMEN EN WETGEVING

2.1 Herinvulling Klokkendijk 17

Sinds 2002 is de familie Roelofs bezig met de herinvulling van het voormalig agrarisch bedrijf aan de Klokkendijk 17 te Notter, ook wel bekend als de Kamplanden. De directe aanleiding was een bezoek van de landinrichtingscommissie, waarbij gesproken is over het beëindigen van de erfpacht en het terugkopen van de agrarische opstallen. Sinds die tijd zijn er meerdere overleggen geweest tussen de Dienst Landelijk Gebied (DLG), de provincie Overijssel, de gemeente Wierden en de familie Roelofs over de herinvulling van de Klokkendijk 17. Deze gesprekken resulteerden in een haalbaarheidsonderzoek naar de ontwikkeling van een nieuw landgoed aan de Klokkendijk 17. In dit onderzoek is een plan ontwikkeld waarin landbouwgrond wordt omgevormd tot een landgoed met een landhuis en vier landgoedwoningen; alle agrarische opstallen worden gesloopt en een natuur-/educatieruimte wordt gerealiseerd.

In dit rapport wordt het flora- en faunaonderzoek omschreven die in dit kader uitgevoerd is.

2.2 Plangebied

Het bebouwde plangebied (circa 6500 m² groot) heeft een voormalig gebruiksfunctie van agrarisch bedrijf (veeteelt). Binnen het bebouwde plangebied zijn meerdere opstallen aanwezig in de vorm van een woonhuis, stallen, kuilplaat, garage en kapschuur. In de te slopen stal (geen spouw of dakbeschot; wel golfplaten) wordt nog enig vee gehouden. De kapschuur (enkelwandig en zonder dakbeschot) wordt nog als machineberging gebruikt. De garage is enkel steens en heeft een schuin dak. Het woonhuis staat vrij van de overige opstallen en er staat enige beplanting op dit erf. Om op het erf te komen komt men over een korte oprijlaan van oudere beuken en eiken. Rondom het bebouwde plangebied ligt een open gebied met agrarische gronden welke momenteel als grasland en akker in gebruik zijn. Daarnaast is nog een ongeveer 30 jaar oude opstand aanwezig van grove dennen. De ruimtelijke ontwikkelingen beperken zich in hoofdzaak tot het be-

bouwde deel van het plangebied. Buiten het bebouwde deel worden enkele landschapversterkende maatregelen getroffen zoals het versterken van bestanden lijnvormige beplantingen.

Foto 1. Plangebied door de oprijlaan gezien.

Foto 2. Plangebied

2.3 Natuurgebieden in nabije omgeving

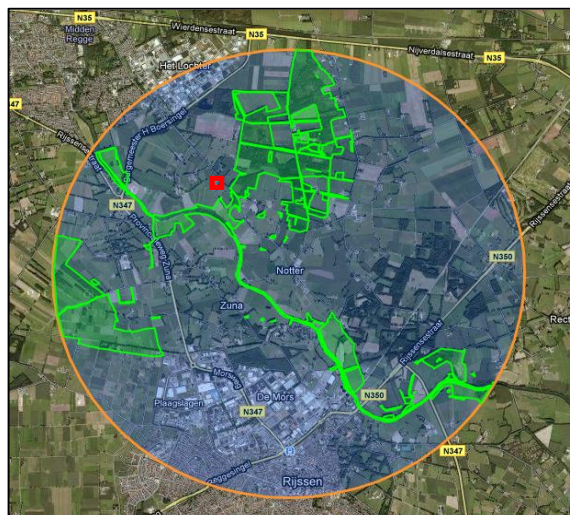
Het plangebied ligt op circa 2 km van het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied (Sallandse Heuvelrug). Toetsing aan de Natuurbeschermingswet is niet van toepassing gezien de kleine ingreep die gaat plaatsvinden.

Het plangebied ligt op circa 100 m vanaf gebieden met een EHS status (Ecologische

3. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ont-heffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Ze worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het verstoren van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.4 Flora- & faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst

3. SOORTBESCHERMING

3.1 Vier veldbezoeken afgelegd

De veldbezoeken zijn uitgevoerd in september 2009 en juni 2010. Deze hebben in de avond en vroege ochtenduren (onder gunstige weersomstandigheden) plaatsgevonden. De bezoeken waren erop gericht om te beoordelen of het plangebied geschikte biotopen bevat voor beschermde dier- en plantensoorten en om te bepalen of deze beschermde dieren hier ook daadwerkelijk voorkomen. Hiervoor is het plangebied en de nabije omgeving onderzocht op potentiële leef- en groeiplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten. Daarnaast is er gekeken naar de actuele betekenis van het plangebied en de omgeving voor vleermuizen.

Naast de informatie die verkregen is door middel van het veldbezoek, is gebruik gemaakt van vrij opvraagbare gegevens van het Natuurloket. Verder is van bestaande literatuur (verspreidingsatlassen e.d.) gebruik gemaakt. Er zijn geen gegevens aangekocht van bijvoorbeeld PGO's (Particuliere Gegevensverzamelende Organisaties). Zie de literatuurlijst voor een volledige weergave van de geraadpleegde literatuur.

Het plangebied is gelegen in kilometerhok 231-484 en uurhok 28-43. Deze waarden komen weer overeen met de rasters in topografische atlassen.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Geen beschermde planten aangetroffen

Uit gegevens van het Natuurloket (1975-1990) blijkt dat het kilometerhok waarbinnen het plangebied ligt, goed op vaatplanten is onderzocht. Hierbij zijn in het verleden enkele tabel-1 plantensoorten aangetroffen.

Verspreidingsgegevens (bron: Atlas van de Nederlandse Flora) vermelden voor het uurhok waarbinnen het plangebied is gelegen, waarnemingen van de beschermde soort welriekende nachtorchis. Deze soort is echter aan dus-

danig specifieke biotopen gebonden, die niet binnen het plangebied voorkomen, waardoor het uitgesloten is dat de soort binnen het plangebied en de directe omgeving hiervan voorkomt.

Het plangebied omvat naast een particuliere tuin vooral graslandvegetaties en akkers. Verspreid zijn enkele ruigte strookjes aanwezig met algemene ruigtevegetaties. Op het woonerf staat bosschage bestaande uit verschillende cultivars aan sierheesters en coniferen. Langs de oprijlaan staan opgaande beplantingen van beuk en eik. In de randen van bossen en onder de laan kan wel de brede wespenorchis (tabel 1) tot bloei komen, echter deze is niet waargenomen.

Beschermde plantensoorten, zoals vermeld in de literatuur, zijn binnen het plangebied niet aangetroffen en worden op basis van de aangetroffen biotopen evenmin verwacht aangezien geschikte groeiplaatsen voor de meeste soorten ontbreken. De brede wespenorchis is een tabel 1 soort en is niet ontheffingsplichtig bij ruimtelijke ingrepen.

3.2.2 Geen vaste broed-, rust- en verblijfplaatsen van vogels vastgesteld

Uit gegevens van het Natuurloket (1996-2007) blijkt dat het kilometerhok redelijk tot goed is onderzocht op watervogels en broedvogels. Hieronder bevinden diverse soorten die opgenomen zijn in de Flora- en faunawet. Natuurloket vermeldt niet om welke soorten dit gaat.

Tijdens de veldbezoeken zijn binnen het plangebied enkele algemene vogelsoorten waargenomen (merel, houtduif, kraai). Het plangebied bevat geschikte broedplaatsen voor vogels o.a. in de vorm van hoog opgaande bosschages en bomen. Er zijn tijdens het veldbezoek geen nesten aangetroffen binnen het plangebied, maar het is waarschijnlijk dat deze wel aanwezig zijn (o.a. door territoriale zang van de mannetjes). Alle nesten zijn beschermd gedurende de periode dat deze worden gebruikt.

In de directe omgeving van het plangebied zijn tijdens meerdere veldbezoeken steenuil vastgesteld aan de hand van hun roep. Steenuil of sporen daarvan (nestkasten/braakballen) zijn niet vastgesteld binnen het bebouwde deel van het plangebied. Het is mogelijk dat de steenuil broedt op het erf ten noorden van de planlocatie (buiten plangebied)

Overige vogels waarvan de vaste broed-, rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn, zijn niet aangetroffen. Wel kunnen deze verwacht worden binnen het plangebied in de grove den- en opstanden in het oosten van het plangebied. Hier kunnen soorten als buizerd en havik tot broeden komen.

3.2.3 Leefgebied algemene grondgebonden zoogdieren

Uit gegevens van het Natuurloket (1997-2007) blijkt dat het kilometerhok slecht is onderzocht op zoogdieren. Er zijn meerdere (7) tabel-1 soorten aangetroffen. Het is aannemelijk dat het hier om braakbal pluiscriteria gaat. Aannemelijk is dat het plangebied deel uitmaakt van diverse algemene soorten als egel, mol, haas, vos, ree en verschillende algemene (spits)muizensoorten.

Het plangebied bevat mogelijk potentiële verblijfplaatsen voor de strikt beschermde steenmarter. Er zijn echter geen aanwijzingen gevonden (krabsporen of uitwerpselen) die duiden op de aanwezigheid van de soort binnen het plangebied.

Egels en kleine marterachtigen kunnen mogelijk gebruik maken van het plangebied als leef- en foerageergebied. Het plangebied is daarnaast geschikt als foerageergebied voor algemene (spits)muizensoorten. Er zijn tijdens de veldbezoeken sporadisch verblijfplaatsen aangetroffen (holletjes e.d.).

3.2.4 Foerageergebied en kans op verblijfplaatsen vleermuizen

Uit gegevens van het Natuurloket (1997-2007) blijkt dat het kilometerhok niet is onderzocht op vleermuizen. Uit de landelijke verspreidingsgegevens blijkt dat de strikt beschermde Franjestaart, watervleermuis, gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn vastgesteld in het uurhok waarbinnen het plangebied ligt.

Tijdens het eerste veldbezoek op 14 september 2009 was het droog weer, circa 15°C en stond er weinig wind. Op de vroege avond werden er enkele rosse vleermuizen overvliegend vastgesteld. De dieren kwamen uit noordelijke richting en vlogen door richting de Regge. Later op de avond werden ook enkele rosse vleermuizen aangetroffen aan de rand van het plangebied. Deze dieren waren aan het baltsen langs de oprijlaan en de wegbegeleidende beplanting. In het gehele plangebied werden foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Een aantal van deze dieren was ook aan het baltsen, maar de dieren konden niet worden gekoppeld aan bepaalde verblijfplaatsen. Een laatvlieger was gedurende de avond aan het foerageren aan de oostkant van het plangebied.

Het tweede veldbezoek op 23 september 2009 is eveneens met droog en windstil weer bij circa 15°C uitgevoerd. De vleermuizen vertoonden in soorten, aantallen en locaties voor wat betreft de activiteit een vergelijkbaar beeld als het voorgaande veldbezoek.

Op 3 juni 2010 is er een avondbezoek uitgevoerd. De weersomstandigheden waren droog, er stond een zwakke wind en het was ongeveer 8°C. Op het erf en langs de oprijlaan was een enkele gewone dwergvleermuis aan het foerageren. Langs de oprijlaan waren enkele laatvliegers aan het foerageren en de rosse vleermuis foerageerde hoog boven de landerijen noordoostelijk van het plangebied. Er zijn tijdens dit onderzoeksmoment geen aanwijzingen gevonden die duiden op het gebruik van de gebouwen door vleermuizen.

Het laatste veldbezoek uitgevoerd op 17 juni 2010 in de vroege ochtend werd uitgevoerd bij helder, droog en windstil weer bij ongeveer 9°C. enkele gewone dwergvleermuizen waren binnen het plangebied aan het foerageren, maar verdwenen in noordelijke richting naar een verblijfplaats buiten het plangebied. Het zelfde beeld vertoonde een laatvlieger die langs de oprijlaan aan het foerageren was. Een rosse vleermuis trok over in noordoostelijke richting en had geen binding met het plangebied.

Naast het inventariseren van uitvliegende en inzwerpende dieren is ook gekeken naar mest- en urine sporen van vleermuizen langs de muren en op de ramen van de opstallen. Dit heeft eveneens geen aanwijzingen van verblijfplaatsen opgeleverd.

Conclusie: Het plangebied wordt door vleermuizen gebruikt als jachtbiotoop. Ondanks dat gewone dwergvleermuizen en rosse vleermuizen baltsend werden waargenomen tijdens meerdere veldbezoeken zijn vaste en tijdelijke verblijfplaatsen van deze vleermuizen niet aangetroffen in de woning, opstallen en de bomen langs de oprijlaan..

3.2.5 Gebied ongeschikt voor amfibieën

Uit gegevens van het Natuurloket (1992-2007) blijkt, dat het kilometerhok niet is onderzocht op amfibieën. Uit de gegevens van het RAVON Waarnemingenoverzicht 2008 blijkt dat er in het uurhok (5x5 km) waarbinnen het plangebied ligt verschillende beschermde soorten zijn aangetroffen, waaronder de strikt beschermde kamsalamander en poelkikker.

Tijdens de veldbezoeken zijn binnen het plangebied geen amfibieën aangetroffen. Enige honderden meters noordwestelijk van het plangebied was gedurende enkele veldbezoeken wel een koor van poelkikkers (tabel 3-soort) te horen in een ven in het bos.

Omdat in het plangebied geen watergangen of vijvers aanwezig zijn, biedt het plangebied geen mogelijkheden voor amfibieën om zich voort te planten. Wel kan het plangebied gebruikt worden als landhabitat door algemeen voorkomende amfibieën zoals bruine kikker en gewone pad.

Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten worden ook geen strikt beschermde amfibiesoorten, zoals de poelkikker en kamsalamander, binnen het plangebied verwacht.

3.2.6 Gebied ongeschikt voor reptielen

Uit gegevens van het Natuurloket (1992-2007) blijkt dat het kilometerhok niet is onderzocht op reptielen. Natuurloket maakt geen melding van beschermde soorten.

Het RAVON Waarnemingenoverzicht 2008 vermeldt voor het uurhok waarbinnen het plangebied ligt waarnemingen van de tabel 2-soort levendbarende hagedis en de tabel 3-soorten ringslang en hazelworm.

Levendbarende hagedis: wordt niet binnen het plangebied verwacht vanwege het ontbreken van geschikte biotopen. Daarnaast is het plangebied te dynamisch om een goede populatie te ontwikkelen (intensieve landbouw).

Voor ringslang zijn geen geschikte biotopen aanwezig (bijv. oude mestvaalt of composthoop) die geschikt kunnen zijn als voortplantingsbiotoop van ringslang. De aanwezige mestvaalt wordt te snel gerouleerd waardoor er geen geschikte omstandigheden voor voortplanting ontstaan voor ringslang. Uit andere bronnen (zoals telmee.nl en waarneming.nl) zijn ook geen aanwijzingen gevonden dat de soort hier voorkomt.

Aanwezigheid van hazelworm in het plangebied is niet waarschijnlijk. Er zijn geen waarnemingen gedaan van deze soort. Ook uit de bronnen waarneming.nl en telmee.nl zijn geen waarnemingen van deze soort bekend. De soort lijkt daarmee niet voor te komen in het plangebied.

3.2.7 Gebied ongeschikt voor vissen

Uit gegevens van het Natuurloket (1992-2007) blijkt dat het kilometerhok niet is onderzocht op vissen. Het RAVON Waarnemingenoverzicht (2008) laat voor het uurhok geen waarnemingen zien van vissoorten.

Omdat er in het te verstoren plangebied geen grote watergangen of visvijvers aanwezig zijn, is het plangebied ongeschikt voor vissen. De voorgenomen activiteiten hebben op de in de directe omgeving waterhoudende watergangen aanwezig geen invloed.

3.2.8 Beschermde vlinder- en libelsoorten niet verwacht

Uit gegevens van het Natuurloket (1993-2008) blijkt dat het kilometerhok niet tot redelijk is onderzocht op soorten uit de overige soort-

groepen. Natuurloket maakt geen melding van beschermde soorten voor dit kilometerhok.

Uit verspreidingsgegevens zoals vermeld in 'De dagvlinders van Nederland' (2006) blijkt dat er geen strikt beschermde dagvlindersoorten zijn waargenomen in het uurhok waarbinnen het plangebied ligt.

Er zijn geen vlindersoorten aangetroffen tijdens de veldbezoeken, wat deels mede samen hangt met de tijdstippen van de veldbezoeken, dus de avond en vroege ochtenduren.

Uit verspreidingsgegevens van waarnemingssites blijkt dat er geen beschermde libelsoorten in of in de directe omgeving van het plangebied zijn aangetroffen. Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten worden beschermde libelsoorten eveneens niet verwacht binnen het plangebied.

3.2.9 Overige beschermde soorten niet verwacht

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal algemene diersoorten uit de overige soortgroepen aangetroffen waaronder insecten en huisjes-slakken. Zeldzame, beschermde of Rode Lijstsoorten zijn niet aangetroffen tijdens de veldbezoeken en worden ook niet verwacht op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten.

De overige in de Flora- en faunawet opgenomen (strikt beschermde) soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het onwaarschijnlijk is dat het plangebied voor deze soorten een functie vervult.

4. CONCLUSIE

4.1 Enkele algemene soorten verwacht

Naar aanleiding van deze quick-scan Flora- en faunawet, wordt geconcludeerd dat het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van een beperkt aantal beschermde algemene soorten. Door het herinrichtingvoornemen is het aannemelijk dat het leefgebied en de verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende tabel 1-soorten verstoord of vernietigd worden. Men dient daarom bij de ruimtelijke ontwikkeling de zorgplicht in acht te nemen (zie bijlage 1). Negatieve effecten op populaties van deze algemene soorten worden niet verwacht.

4.2 Geen ontheffing voor vleermuizen nodig

Het plangebied wordt door vleermuizen gebruikt als foerageergebied. Daarnaast zijn in de veldbezoeken uitgevoerd in het najaar baltsende vleermuizen in en rond het plangebied vastgesteld. Ondanks een intensief vleermuisonderzoek zijn er geen aanwijzingen gevonden die duiden op het daadwerkelijk aanwezig zijn van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied. Doordat in het herinrichtingvoornemen geen bomen zullen worden gekapt en er hoogst geen significante toename van verlichting komt, zijn er voor vleermuizen geen nadelige effecten te verwachten. Daarnaast zijn de aangetroffen vleermuissoorten ook minder licht gevoelig, waardoor nadelige effecten op de soorten beduidend minder zijn. Dit doet overigens niets af van de beschermingsstatus van de aangetroffen soorten; die is voor alle vleermuissoorten gelijk.

Aanvragen van een ontheffing voor het opzettelijk verstoren van vleermuizen door het voorgenomen herinrichtingvoornemen binnen het plangebied is niet van toepassing.

4.3 Zorgplicht voor Vogels

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied geschikte broedplaatsen voor diverse algemene vogelsoorten bevat in de vorm

van erfbeplantingen en laanbeplantingen. Daarnaast kunnen vogels nestgelegenheid vinden onder de pannen van het woonhuis.

Er zijn tijdens de veldbezoeken geen beschermde broedvogels vastgesteld binnen het plangebied. Ook de steenuil die tijdens de eerste veldrondes werd waargenomen vlak buiten het plangebied lijkt niet specifiek aan het plangebied gebonden te zijn. Ook soorten als de jaarrond beschermde huismus en boerenzwaluw zijn niet vastgesteld binnen het bebouwde deel van het plangebied.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan.

In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broed-/voortplantingsseizoen uitgevoerd mogen worden¹. Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd is voor vogels geen ontheffing noodzakelijk (LNV verleend zelden een ontheffing voor het verstoren van broedende vogels in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen). Indien de werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen beginnen en constant doorgaan tijdens het broedseizoen, hoeft er eveneens geen ontheffing te worden aangevraagd.

4.4 Advies bij herinrichting

In het herinrichtingvoornemen zijn woningen opgenomen. Er kan rekening worden gehouden met vleermuizen en vogels door in het ontwerp inbouwkasten voor vleermuizen en vogels in te passen.

¹ Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Door in het herinrichtingvoornemen groenelementen met o.a. besdragende heesters aan te planten, wordt het gebied aantrekkelijker gemaakt voor de verschillende vogelsoorten en insecten die er voortplantingsmogelijkheden en hun voedsel kunnen vinden. Hiervan kunnen ook vleermuizen profiteren, die er hun voedsel (insecten) kunnen vinden.

Er is momenteel weinig (verstorende) verlichting aanwezig, alleen enigszins bij de gebouwen binnen het plangebied en langs de doorgaande weg. Gezien de dichtheid van vleermuizen vooral ter hoogte van de oprijlaan is het aanbevolen deze niet te verlichten en tot zover binnen het plangebied verlichting wordt toegepast, deze te voorzien van strooilicht beperkende armaturen

4.5 Afbakening

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eelerwoude aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eelerwoude geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

LITERATUURLIJST

Bos F. , et al., 2006, *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Koninklijke Vermande, 1999-2007, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4*, SDU Uitgeverij, Den Haag

Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, KNNV-uitgeverij, Utrecht

Mennema, J., et al., 1980, *Atlas van de Nederlandse Flora, deel 1, 2 & 3*, Uitgeverij Kosmos, Utrecht

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, 501 *Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

RAVON, 2010, nr. 34 jaargang 11 nummer 4, *Waarnemingsoverzicht 2008*, Drukkerij HPC, Arnhem

Gebruikte websites

www.floron.nl

www.minlnv.nl

www.natuurloket.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.vlindernet.nl

www.vzz.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE 1. NATUURWETGEVING

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurwetgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbescherming-component uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen.

De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De lichte toets geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De uitgebreide toets geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het 'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd, conform de Vogelrichtlijn. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waarvoor nesten of vaste- rust en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven genoemd geldt een vrijstelling, indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Nesten van de volgende soorten worden, mits niet definitief verlaten, aangemerkt als jaarrond beschermde voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. Voor aantasting van deze nest-/rustplaatsen of de functionele omgeving hiervan (bijvoorbeeld het bijbehorende foerageergebied) kan per oktober 2009 geen ontheffing meer worden verkregen voor de uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling én geen ontheffing voor de zogenaamde 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'. Dit betekent dat vóór het uitvoeren van de ingreep, maatregelen moeten worden getroffen om de functionaliteit van de nest- en/of rustplaats te waarborgen.